ANUL XIII. No. 29 — NUMĂRUL 25 BANI — 2/15 IUNIE, 1919

DOBROGEA JUNA

DOBROGEA A DOBROGENILOR — Director: CONSTANTIN N. SARRY

ABONAMENTE: Pe un an . . . . 40 Lei — Pe 6 luni . . . . 20 Lei
Anunciuri și Reclame după învoială

ORGAN NATIONAL-DOBROGEAN

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI. — STR. PĂTRAȘCU-VODĂ, No. 4
Manuscrisele nu se înapoiază

PENTRU PATRIE

Viteții Dobrogeni

GHEORGHIȚĂ GH. POPA

N'am incercat, în viața mea, o emoțiune mai sfântă și mai covârșitoare de cât astăzi, când soarta — de obicei vitregă cu Dobrogea — mi a rezervat dureroasa sarcină de a face necrologul atâtor prieteni scumpi, atâtor vrednici, curați și minunați fii ai provinciei noastre, căzuți jertfe neprihănite pe altarul Patriei-mume, pe care, fiindcă ne-a nesocotit întotdeauna, am iubit-o cu toții neîntrerupt.

Dacă e adevărat că și Morții îi plac mai curând sufletele alese, apoi dovada aceasta s'a făcut și cu bogata și selecta ei recoltă de pe câmpul restrâns dar mănos al Dobrogei, în ultimul război pentru întregirea Neamului. În adevăr: pe lista nesfârșită a victimelor acestui prăpăd obștesc, colțișorul românesc dintre Dunăre și Marea Neagră a înscris tot ce a fost floare mai frumoasă, tot ce putea fi fruct mai vrednic.

Porniseră, acum trei ani viteții dobrogeni cu însuflețirea oamenilor, cari știu să trăiască, dar să și moară, făcându-și datoria. Întreaga datorie!..

Iar azi când, cu ochii împăienjeniți de lacrămi cerc ca să refac tabloul de aleși ai Majestății Morții două cuvinte îmi vin pe buze:

Părinților, soților, copiilor și fraților scumpilor dispăruți, nu-le pot spune decât — Fericiți-!!

Clevetitorilor și disprețuitorilor Dobrogei și ai Dobrogenilor — Descoperiți!

De ce din lungul și dureros pomelnic al acestor sublime victime ale datoriei, încep cu Gheorghiță Popa?

— În N. 8 al primului an al „Dobrogei June" păstrez ca un scump talisman dela dânsul această scurtă, cumpănită și frăfească scrisoare:

Iubite amice,

„Apariția ziarului „Dobrogea June", organ ce-și propune a fi ecoul tineretului din această provincie, a fost salutată cu o adevărată satisfacțiune de tineri conștienți de rolul lor în societate și scuturați de prejudecățile trecutului — un trecut cumplit pentru toți acei, cari au văzut în Dobrogea un pământ al făgăduinței.

„Ar fi timpul ca și noi să manifestăm și, având la îndemână sprijinul și sfatul părinților noștri, să ne conducem singuri destinele. — Pe nimenea altul nu-l poate durea mai mult de păsurile noastre, ca pe noi înșine.

„Aderând din toată inima și cu toată convingerea la principiile „Dobrogei June" îți promit că mă vei găsi totdeauna alături în lupta ce ți-ai propus a duce.

Cu dragoste frățească,
Gh. Gh. Popa

Pitești, 23 Ianuar 1918

Și, fără sgomot, fără pretenții, cu toată inima așa cum i-a fost întreaga viață, acest bun și adevărat amic m'a urmărit de aproape și în anii de grea încercare, când acțiunea „Dobrogei June" avea de primit lovituri ce-i puneau în primejdie existența, și în anii de glorie, când unul după altul cădeau, ca să nu se mai scoale, protivnicii și dușmanii ei. Ajutorul simțitor și sfatul bătrânesc al lui Gheorghiță Popa le-am simțit în totdeauna și am ținut să-i aduc lui, cel dintâi, astăzi întreg prinosul meu de recunoștință adresându-i primul salut funerar dincolo de nimicnicia lumii și de vârtejul patimilor și deșertăciunilor omenești.

Cel ce și-a sfârșit zilele atât de timpuriu și, din cele ce se vor vedea, așa de crud, nu era un om de temperament, dar de caracter. Fericirea în viață dânsul o vedea într-o muncă concentrată, serioasă și tăcută, și în tihna care nu prejudiciază nici binele și nici dreptul celorlalți.

În familie, ca și în societate, Gheorghiță Popa a dovedit în totdeauna a fi cavalerul pentru care sacrificiul constituie o datorie.

Prietenul iubit, care n'a cunoscut ce este dușmănia, nu și-a destăinuit față de nimeni, nici chiar față de părinți, resemnările niciodată și a primit totdeauna cu zâmbetul pe buze loviturile nedrepte ale soartei.

Pe o filă din caietul său de campanie, amicul Tr. O. ofițer în rezervă, poartă înregistrată următoarea notă:

„La ziua de 19/20 August 1916 Lt. Gheorghiță Popa, din Reg. 9 Călărași, care facea parte din escadronul de cercetare, cade rănit în luptele dela Bogdanovo, sectorul Bazargic și luat apoi prizonier de Bulgari.

„Din informațiuni, aceștia l-au mutilat orbit.

„Am găsit la Balegara, același sector, soldați români, cari erau străpunși în pântece de femeile bulgare cu furcile de fier, și cu ochii scoși".

Așa s-a stins, apărându-și Dobrogea, acest vrednic fiu, scump prieten, meritos cetățean dobrogean — întrupare leită a cinstei, bunătății, modestiei și cumpătenie familiei Popa.

Const. N. Sarry

RÉTEVEIE

Iarăși D. Spălățelu

D-l sau ale *Spălățelu*, de și s'a spălat pe bot de mânerul Directorat al Prefecturei de Ialomița, totuși nu vrea să spele putina din Ialomița. Cum se vede, d-sa caută *s'o scalde*. Numai să nu se... opărească!

Imunitate

Vă mă felicem! Ilie Ghibănescu s'a apărat deadreptul d-lui *Turbatu* la clubul Poporului fără nici o jenă.

Și de ne mai pasă, nu mai mult, d-lui Ghibănescu! L'au scoțut din directoratul Școlei Normale, l'au suspendat din învățământ, l'au dat în judecată pentru furt de fân, pentru abuz de încredere și a... turbat — și-a ne turbat și atunci, când trăiește dorului... Americanilor?

Arsenu

Un cititor stăpânit de sus, adăugă la „Farul", care, văzând că e urgent și vei pune dul ministrul guvernământului, s'a pornit să lăpăie pe „Mai Prefectul a. județ. Constanța ne dau ale? Interbăm. Ia numele cui vorbești? — în numele țărănimii, negre!

UN MONUMENT
pentru
Învățătorii morți în serviciul Patriei

Din partea d-lui Scarlat Vărnav primim următoarea scrisoare, însoțită ca totdeauna de aceleași simțiminte generoase și vederi salutare pentru provincia, căreia d-sa i-a închinat cei mai frumoși ani de muncă onestă, pricepută și rodnică.

București, 7 Iunie 1919

Dragă Sarry,

Cu vie mulțumire am luat cunoștință de inițiativa datorită învățătorului de Circăști.

Nu se putea propune mai nimerită de cât aceea de a se ridica un monument spre amintirea eroilor căduți pe câmpul de luptă.

E păcat că în țara românească s'a făcut un abuz cu manifestațiuni asemănătoare; s'au botezat străzi cu nume, care era mai bine să fie lăsate uitării, s'au înălțat chiar statui unor oameni cărora, dacă ar fi judecați după faptele lor, erau departe, foarte departe, de a merita o asemenea cinste. A contribuit și aceasta pe lângă multe altele, la pervertirea simțului moral al mulțimei.

Nevoia de a reacționa la contra abuzurilor trecutului pare însă că se simte acum.

Fie că judecata cea sănătoasă și hotărâtă și că slăvirea acestor modești slujitori ai neamului, vrednici de laudă în timp de pace și viteji ostași la război, să ne aprindă de acum înainte de dreptate și de asemenea multe răsvrătiri.

Mă associez deci din suflet la opera întreprinsă de Trifon Oprea. Am deslănuirea, cu personal, o datorie către scumpii dispăruți. Datoria de recunoștință pentru prisosirea și devotamentul cu cari m'au ajutat când, în împrejurări cunoscute, am putut da o îndrumare mai sănătoasă învățământului primar din jud. Constanța. Mulțumita muncii încordate a tuturor și a lor în deosebi, rezultatele s'au văzut.

Să le fie dar slăvită memoria și să avem mângâierea de a vedea cât mai mulți fii ai Dobrogei cât dend pe urmele lor.

Al. D-talucu în totdeauna
S. Vărnav

LISTĂ DE SUBSCRIPȚIE

Trifon Oprea	Lei	100.00
Const. N. Sarry	„	500.00
Scarlat Vărnav	„	500.00

CRÂMPEIE

Tot răul poartă un bine

„Farul" ne. Și se plânge că procesele la Tribunalul Constanța sunt amânate abia de două ori pe an.

Ce-ar fi de capul imprietenaților, dacă sumele ar fi mai deos?

Geanabet.

Dreptate și pentru Tulceni

Citesc în *„Dobrogea June"* că, pentru refacerea Constanței, statul, mulțumită stăruinței primarului V. Andronescu, avansează Comunei suma de opt milioane lei, care, la rândul ei, o va împărți particularilor dunați, cari au nevoe a se reface, urmând ca sumele avansate, să fie reținute când se vor da despăgubirile.

Măsura aceasta deși târzie, e totuși bine venită și pentru care Primarul de Constanța merită toată lauda.

Dar oare numai Constanța a fost prădată și distrusă?

Tulcea, orașul ca și județul, se găsesc într'o situație cu mult mai lamentabilă.

Dacă autoritățile îndrituite din Tulcea nu se mișcă și nici nu-i mișcă starea de jale în care se găsește populația — în special cea românească — nu e un cuvânt ca statul să i treacă vitreg.

Suferințele au fost și sunt egale, căci toți din Dobrogea am suferit de pe urmele aceluiași cotropitor sălbatec și rapace, deci se cuvine ca și măsura, egală pentru toți să fie.

Presa întreagă — indiferent de culoare politică — ar trebui să le ia apărarea acestor pribegi din Tulcea, care, mulți și azi rătăcesc prin restul țării, ducând o viață plină de greutăți, privațiuni și mizerie și cari, nu se pot înapoia la locurile lor, căci le lipsesc mijloace de a se reface.

Dispoziția Consiliului de Miniștri de a se acorda avansuri păgubiților până la 20 000 lei la sate și 50.000 la oraș, nu satisface pe comercianți și industriașii români, cari au pagube superioare. E cunoscut că furia dușmanului a fost îndreptată în contra avutului românilor, în schimb, cele bulgărești sunt mai bogate și prosper, ca înainte de război.

Cerem dreptate și măsură egală pentru toți Dobrogenii, căreia le se cuvine.

Cerem ca autoritatea tulceană, dacă nu a făcut o lege, să depună acelașe râvnă și interes, luând frumoasa pildă a Primarului de Constanța.

D. Melinescu
Farmacist și proprietar, Tulcea

SUBIECTUL DE ACTUALITATE

In jurul operațiunilor patriotice ale «Bâncei Românești» din Constanța

Ce are de spus d. Vintilă Brătianu?

Din două numere consecutive, cititorii noștri au putut lua cunoștință de unele „slăbiciuni" ale neprihănitului patriot și director al „Bâncei Românești" din Constanța, bine cunoscutul azi și apreciatul după merit, Const. Alimănișteanu. Faptele înspăimântă dreptatea și sunt atât de cunoscute, în cât socotim de prisos a mai stărui asupra lor. În legătură cu cele date de noi în vileag însă, primind următoarea scrisoare, semnată **în majoritate, de importanți membri ai Comitetului executiv liberal din Constanța**, credem de a noastră datorie, odată cu mulțumirile ce trebue să adresăm acestor distinși prieteni ai ziarului nostru, să atragem întreaga luare aminte a d-lui Vintilă Brătianu, despre ale cărui sentimente de românism și corectitudine — cu toată părerea proliaică a multora — noi nu ne-am pierdut încă ultima iluziune.

Constanța, 9 Iunie 1919

D-lui Director al ziarului „DOBROGEA JUNĂ"

Am văzut cu deosebită satisfacțiune, cum prin coloanele ziarului ce conduceți, se relevă pe de o parte atitudinea dușmănoasă, nedemnă și necinstită, pe care anume locuitori ai acestei provincii și în special familiile Michell, și Companeitz — fără a mai pomeni de Ogneanof — au avut-o în timpul ocupațiunei streine, iar pe de alta, **se lingușesc cu toată cuvinția acele instituțiuni și oameni politici, cari cu girul lor moral cu autoritatea respectivă și cu folosul corespunzător, caută să apere pe acești criminali.**

Urmați mereu pe această cale. Aveți aprobarea și concursul tuturor Românilor, în numele cărora vă adresăm aceste vorbe de felicitare și îmbărbătare.

(ss) Ion Manoloescu, Voicu Roșculeț, Gh. Popa, Oprea Popescu, G. Rigaci, N. Bundogan, G. N. Ionescu, C. Șeitan, Al. N. Roșculeț, Al. Al. Roșculeț, Gh. Tomescu, Căpitan I. Buzulescu, G. Marcu, Căpitan Al. Ștefica, N. Abramescu, ș. a.

Distrugerea Constanței

Hotărât lucru: Paharul amărăciunilor trebue golit până în fund, de către Constănțeni!

În adevăr, o fatalitate nedouplecată vine ca desăvârșească opera nefastă a cotropitorilor necruțători; comerțul Constanței, atât de înfloritor până la 1916, primește astăzi lovitura de grație. Marile case de comerț și-au strămutat sediile la Galați și Brăila; negustori improvizați din timpul ocupațiunii, și-au îndreptat foarte repede „activitatea" în altă direcțiune, iar vechii și adevărații comercianți, cari încercau ca pe ruinile lăsate de dușman să-și refacă cât de cât situațiile, își văd ultimele speranțe zădărnicite. Mărfurile aduse de aceștia, depozitate sub cer liber și expuse tuturor intemperiilor, neputând din cauza lipsei de comunicație a fi transportate aluncă suferă zilnic scăderi de cantități și de prețuri, ale căror proporții numai un adevărat desastru.

Durerea nu e numai că întreruperea legăturei cu țara, provocată de inundațiile Dorcei, avenisă să se eternizeze, din cauza unor intervenții occulte ale cercurilor influente din Galați și Brăila, care au găsit tocmai acum prilejul de a-și răsbuna o pe atât de implacabilă pe cât de nejustificată ură și invidie împotriva Constanței, de pe urma cărora lucrările chiar pentru o restabilire vremelnică a circulațiunii merg foarte încet, ca să nu zicem că stau pe loc; ceasce e mai îngrijitor, e că factorii locali, reprezentanții legiuiți ai comerțului constănțean cu respectiva Cameră de Comerț în cap, cum și celelalte autorități constituite nu găsesc în ele autoritatea și râvna necesară ca să pună cu un cuvânt mai înainte capăt acestei calamități.

Rămâne dar ca negustorii și cetățenii locali — căci toți suferă și sunt amenințați deopotrivă — să caute a se ajuta singuri ca și în chestiunea despăgubirilor, unde un început de mântuire e pe cale de a le veni prin ei înșiși.

O acțiune comună, ordonată și bine chibzuită este să înceapă de îndată.

Guvernul, care a plecat și pleacă urechia la toate plângerile expuse cu hotărâre și bună judecată, nu poate să rămână surd față de atâta îndreptățitele doleanțe ale primului port maritim al țării.

Să se procedă dar neîntârziat la o consfătuire publică, unde să se discute și să se stabilească măsurile ce se impun pentru a scăpa Constanța de o distrugere sigură.

Cât ne privește, ne vom face și cu această ocaziune întreaga datorie.

Al. Butu

Baile Nicolae Vidrighin

Techirghiol

Pe ziua de 5—10 Mai st. v. se redea bile vechiul și cunoscutul stabilument de băi de nămol cu tot confortul necesar. Camere de închiriat. Restaurant modern.

Din cauza lipsei cunoscute, vizitatorii sunt rugați să și aducă lenjeria pentru.

In chestia despăgubirilor

Bunul nostru amic d. Căp. Al. Ștefica, membru în comitetul executiv și candidat al „Ligei Poporului" din Constanța, ne trimite următoarea scrisoare, însoțită de o serie de importante observațiuni în chestia atât de vitală actuală, a despăgubirilor de război, cărora le vom face loc cu plăcere în numerele viitoare.

Dragă Costache,

Gazeta ta dobrogeană e cea mai hărtănă și ne-a spus în totdeauna destule lucruri bune și interesante. Deși acare mai rar, dar cu destul mieț, prin că e citită și gustată de toți Dobrogenii cu multă plăcere, chiar și de cei pe care nu îi dei... în terbacă.

Chestiunile de ordin general, vegnic le-ai îmbrățișat și le-ai dat locul de cinste și interesul cuvenit. Chestiunea despăgubirilor noastre e una din aceasta; ea privește pe toți Dobrogenii deopotrivă.

Pe lângă că mă satisfari pe mine, cred că mulțumești pe toți concetățenii noștri dând publicității articolele aci alăturate ce am cinstea să îți le pun la dispoziție în acest scop.

În speranță că nu mă vei refuza și vei face loc în coloanele ziarului „Dobrogea Jună" chestiunei despre care am vorbit mai sus, îți mulțumesc anticipat și rămân al tău prieten.

Cu dragoste curată
Căpitan Alexandru Ștefica

LUPTELE DIN DOBROGEA

de
Locot. de rezervă STEGARESCU AL.
VII

Ocuparea tranșeelor de la Arabagi. Luptele de tranșee.

Când am ocupat noi tranșeele din fața satului Arabagi, la dreapta noastră dincolo de vale, se auzea clocot mare de arme și cu binoclu se distingeau trupe desfășurate în trăgători, mișcându-se în toate ocaziunile.

Era regimentul 3 Olt, care susținea flancul drept și care pornise chiar o lupta ofensivă. Pe la 9—10 dimineața a trecut o târgă pe lângă noi ducând răniți pe spate pe Colonelul regimentului 3 Olt, care s'a luptat viețește în capul ilotilor de trăgători. O spuneau aceasta soldații din regimentul său.

Pe la ora 4 după amiază, s'a retras și acest regiment în tranșee, în linie cu noi.

Vre-o 2 zile n'a fost nimic deosebit.

Intr'o dimineață tuș a pornit un bombardament năprasnic dela inamic. Se sgudula dealul și țărâna curgea din abundență, umplându-ne ochii și gura de praf. Artileria noastră răspundea vârtos. Cunoșteam după sgomot, ghiulelele tunurilor noastre și ale inamicului. Pe la 10, una, o ghiulea se sparge chiar pe buza tranșeei în care eram eu. Un sgomot teribil, o masă de pământ se rostogolește în șanț și fumul de pucioasă ne-a lăsat respirație; un moment rămăsesem zăpăciți. Peste 2 3 minute împrăștiindu-se fumul, se văd gemete înfundate sub mulul dărâmat, 3 soldați răniți grav și la vre-o doi pași de mine, ordonanța mea Ghinea Ion, zăcea cu fața la pământ. O foarte mică schijă de obuz îi intrase prin gâte.

A putut peste câtva timp deschide ochii și cu greutate mi-a spus, unde e spetat narul cu merindele mele.

Până seara a murit bietul Ghinea. Doctorul spunea, că schija îi perforase rinichii. Pe la 1 după prânz, au pornit la atac

dușmanii; coborau cîinii deșului, strecurându-se, sărind, adăpostindu-se. Se apropiaseră de satul Arabugi, erau la vre-o 6—300 m. „la sborul pasărei" departe de noi.

Ai noștri au deschis un foc viu, repede și vorbe soldaților, «pe nerăsuflate».

La dreptul plotonului Subloco-tenentului Pastelinou, se apropiaseră la vre-o 300 metri; au dat după cap țeșă și au luat-o la fugă. Aceasta a fost prima lor tocmeală; au mai venit și altă dată, dar mai prudent, fără să îndrăzească totuși nici odată.

Ziua, soldații dormeau, noaptea veghiau cu multă luare aminte.

Era încă prea multă îngheșuială în tranșee. Ar fi fost mult mai nemerit să fie puși mai puțini soldați în linia întîi și mai mulți la rezervă sau, după cum mai târziu am învățat în Moldova, sistemul de „desfășurare în adîncime".

Într'o noapte mă hotărîi să scobor până în vale, la locul unde se găsea Comandantul companiei, având grijă să las ascultori în semn sergentului Baltag, în care avem mare încredere.

Am stat cu vre-o oră pe deșale și apoi porni înapoi în deal. Pentru a ajunge mai repede sus, n'am mai luat calea prin șanțul de comunicație, ci deadreptul pe cîmul deșului. Dar când să ajung sus, deodată: „Cine-i?" atît!" Cîmul deșului era repede, eu urcasem cam în fugă și din cauza înecăciunei ce simțeam în respirație, un moment n'am putut răspunde.

Încă odată mi se pune întrebarea «Cine-i?» și tot odată auzi și țăcănitul produs de punerea degetului pe trăgaci. Izbutii să spun: «Om bun» — „Om bun, înaintează la ordine și dă parola". Se nemerise în seara aceea o parolă strașnică. Era un nume propriu: „Alexandru" Inoșii de 8 fluerături prelungi, la care se răspundea „Alexandru" și prin 3 bătăi ușoare în cartuș. Ziseei eu „Alexandru" dar la fluerături nu izbuteam.

Avusei un moment impresia că soldatul a trăs de trăgaci, dar deodată auzii: „De: sunetți, de-le Sublocotenent? „Eu, Baltag!" Sergentul Baltag, atras de strigatul santinelei, venise la timp ca să mă salveze dintr'o grea situație. Am avut noroc; cu tăcile ca și tăcleștate, cum erau, n'aș fi putut fluera.

Cercul Studențesc Constănțean

Anul de învățătură merge spre sfîrșit, și „Cercul", ale cărui baze au fost puse, trebuește neapărat să ia ultima înfățișare pentru ca la toamnă calea să fie pregătită, de aceea „CerculStudențean Constănțean" s'a întrunit ieșe.

D. Horia Origorescu face darea de seamă asupra celor trei puncte, în cari se încheagă întreaga activitate viitoare, puncte hotărîte după discuțiunea ce-au avut-o, delegații foștilor la „Cercul Brăilean".

a) Se aderă la propunerea de a lua parte la formarea școalelor de adulți, dar numărul de studenți ce trebuesc dați ca învățători nu-și poate hotărî deocamdată.

b) „Cercul Studențesc Constănțean" nu aderă la propunerea de a se înscrie în bloc în „Liga Culturală".

c) Studenții Constănțeni cred că stăm timp cît există un „Centru studențesc", cercurile județene nu pot forma un comitet aparte, dar propun ca de viitor în acel „Centru" să intre delegații tuturor „Cercurilor"

Se trece apoi la votarea statelor, ale căror puncte principale sunt:

1. Crearea unei solidarități **i n t r e** studenți.
2. Împărtășirea culturei naționale în popor.
3. Ajutorarea reciprocă.

A.

CORESPONDENȚA DOBROGEI JUNE

BABADAG

Uite-o, nu-i... Babadagul a fost sub ocupație, centrul de propagandă bulgărească în Dobrogea. Cîteva ziare cari apăreau în localitate susțineau interesele bulgarilor, iar congresul pînut aici, a rămas de veșnică amintire și ca bun material pentru ziarele noastre.

La evacuare lasă, cînd vecinii noștri au luat-o la fugă, autoritățile luînd orașul în primire, au făcut o mare greșală. Întreaga colecție de ziare, colecție plină de minciuni, plastografii, care s'a găsit în depozite, a fost întrebuințată la tupeșchetat, pierzîndu-se astfel un izvor sigur de informații, asupra activității bulgare în Dobrogea. În afară de colecții a mai rămas hârtie de tipar în valoare de peste 100.000 lei din care astăzi nu se mai găsește nimic. Ce s'a făcut cu acest deposit de hârtie? Apoi, mașinele au fost demontate și împachetate, tot ce se putea lua s'a luat, iar restul, roțile pieșele mari sunt aruncate în toate părțile... De ce oare să distrugem, în loc să refacem?

Columbaba

BOASCIC

O plîngere sfîșietoare. Din partea orfanului de război Nicolae Preda, primim următoarea scrisoare:

Stimate domnule Sarry,

„Iartă-mă că viu să te supăr dar ești poate singurul care știi ce e suferința de omenie și creștin, și deacea încere prin greul meșrului d-tale să se facă și la noi puțină dreptate. S'au trimis și la Boaștie bani pentru ajutoare și pentru dezdăunări și bine pentru văduri, dar toate s'au dat pe la neamurile celor mari și la dezertori, iar noi orfanii și văduvele am căpătat înjurături".

Rog, nu ne da uitării.

Nicolae Preda

fiul lui I. Preda, mort la Turtucaia

DIN ZILELE DE PRIBEGIE

CLIPE

Lunt, 10 Oct. 1916, spre Hîrșova

Iar ziua rîdică perdeaua de negură, arătînd privitorului cel mai dureros tablou din câte se pot închipui..

Plecăm spre Hîrșova.

Ploaia a stat, dar norodul este mare.

Coloane ruseți umplu șoseaua pe amîndouă părțile: cîțe cu refugiați stau răsturnate în șanțuri, oamenii își plîng avutul la marginea drumului: și peste cîmp fug soldați răsleți, cete de rătăciți, cai, oi, capre: cerul negru de fum în spre Constanța... Iar deasupra acestor dureri, tunul bubue, bubue mereu.

Nu mai e nici-o nădejde.

Colo unul agățat de spatele căruței cade în noroi și acolo rămîne; nu-l rîdică nimeni, nu-l mai văd.

Dincolo bărbatul și soția plîngînd sapă o groapă. Iar alături, pe pămîntul ud, stă țeșpăn trupușorul micuțului... Trecem pe lîngă o femee cu părul despletit, care fuge îndărăt spre Medgidia țipînd nebună.

Căpița soldați aștăpă focul cu baruteul...

Un militian duce din urmă, peste cîmp, cîteva oițe... Și ruși cântă țărăgănat, cu hăturile după umăr, cu țapca pe o ureche, fumînd alene de-asupra căruțelor...

Toată această lume fuge.

Nimeni nu mai nădăjduește în fericire. Fiecare privește cu durere înapoi și cu groază înainte, dar nu poate rămîne, pentru că atunci ar fi înapoi și acolo este pedeapsa... Se mișcă puhoiul de martiri fără să știe încotro merge, se mișcă căci apa au pornit, și nu le spune nimeni altfel. Sunt rătăciți cu toții, și sunt sălbăticiți. Dacă unul or sări la celălalt, atunci ar începe să se bată fără să pricepă de ce. Nu știu ce foc. Au mînă să-și îngroape copiii în noroi și apoi să fugă.

Este groaza, este sfîșietorul pătrăș tăiucut în fiecare... Se duc la marginea pămîntului, numai „să scape"!

Iar ca îndemn lugubru, tunul bubue mereu, aruncînd tot înainte, pe calea pribegiei, femei, copii și bătrîni, soldați, armate. Desnădejdea le-a umplut sufletele. Cerul negru aruncă umbre pe fețele lor, făcîndu-i mai crunți, mai groaznici...

Dobrogea se cufundă în vălțoarea războiului.

Aldan.

„Vi se văd urechile!"

De cînd Censura din Constanța, exercitată de tînărul d. Negulescu, a început să devină mai atentă față de „Farul", de atunci și aceștia s'a pornit să fie o poză mai... interesantă.

Astfel, organul d-lui Marcel Opreanu, stabilit de nevoie în localitate numai cu un picior și numai de trei luni de... nopți petrecute în jurul meselor verzi dela Clubul Liberal, vrea cu tot ce-a mai rămas din o tînînă *bogăție* de sentimente și să cîștige cît mai largi *cunoștințe* de persoane, — într'unul din numerele sale recente reclamă nici mai mult nici mai puțin de cît *„reintegrarea Dobrogei în toate drepturile sale"* și afirmă că *„nu înțelege să îngăduie ca asupra soartei provinciei dunărene să hotărască numai acei oameni ce n'o cunosc de cît din luxul nocturn al Cazinoului, sau din plăcerile plăcute ale sump în lunile de vilegiatură la băi de mare"*

Noi, cei ai am purtat și purtăm toate poșoșcile pentru că de aproape douăzeci de ani de zile n'am tăcut decît să „înțelegem" și să „nu îngăduim" exact *acelaș* lucru, n'ar trebui decît să ne felicităm, *față* de cîștigarea unui adept atît de bogat, slujitor și puternic, ca d. Opreanu, dacă fi nd directa d-sale rudenie cu d. Aiecu Constantinescu, Indispensabilul ministru al partidului ce stă totdeauna cel mai mult la cîrma statului. Ar trebui, de, ne să felicităm, dacă n'am ști ce se ascunde la origina acestui ademenitor cîntec de sirenă și dedesubtul acestei frumoase piei de lea...

Politicieni, adăpostiți și astăzi într'o bună parte sub umbrarul „Farului", nu încearcă pentru întîia oară această tactică lacuită. Pe vremuri, pentru a da la timp atacuri nedemne și disperate în jurul budgetelor publice — singura lor rațiune de a fi — aceiași *luptători* începeau prin a scoate cîte o gazetă, în care calul de bătae era veșnic „drepturile politice,— gazete care amuțeau cu stăt mai repede, cu cît cîștigul ce se arunca acestor „profesioniști" al condeiului era mai succulent. Iscălș ediții anterioare ale „Farului" ne pot furnizea exemple din tre celu mai edificatoare.

Așa dar, în loc să ne felicităm de succesul pricipilor ce propovăduim de atît amar de vremen— principii ce au început a se impune ca un crez asupra unor mese din ce în ce mai conștiente și mai numeroase, — găsim de a noastră datorie să stăm la locul de veghe, pentruca să smulgem la timp pielea de leu de pe spinarea acestor recidiviști ridicoli.

Și prietul nu va întârzia: directorul și redactorii „Farului", cari figurează în tăimpător pe lista candidaților naționali-liberali, ne vor da ocazie să-i arătăm în toată goliciunea, la apropiatele alegeri parlamentare — afară numai dacă acestea amînîndu-se la infinit, să nu se stingă mai înainte lumina — am putea spune mai potrivit glasul: — „Farului".

Basibuzuc

Bombonăria Palatului

Roman Căpățînă și Cie st. Grigorescu

Calea Victoriei, în fața Palatului Regal

Casă de încredere

Bombonerie, Fructe confiate, Ciocolaterie, Se primesc comenzi

Laboratorul la Str. Matei Millo, No.

Locuitorii din Toprai-sar se plîng d-lui Ministru de Finanțe

O delegație ai locuitorilor din Toprai-sar, una din comunele dobrogene care a avut să sufere cel mai mult de pe urma războiului, compusă din frunașii: **Alex. Butică, Ion Nedelcu I, Ion Nedelcu II, și N. Crăciun,** însoțiți de d. Mumuianu și de directorul acestui ziar, au depus săptămîna trecută la mîinile d-lui Chirișescu plîngerea ce urmează, însoțind-o de cuvenita rugăminte ca ea să fie luată în seamă și adusă la îndeplinire. D. Ministru de Finanțe, văzînd mîș ai de suferințele acestor oameni, le-a făgăduit să recomande dreptele lor cereri Comisiunii înărcinate cu restaurarea Dobrogei, căreia îi va da și instrucțiunile necesare.

Dăm mai jos și textul acestei scurte dar cuprinzătoare expuneri.

Domnule Ministru,

Subsemnații locuitori din com. Toprai-sar, plasa și jud. Constanța, venim respectoși să supunem cunoștinței și bunei Domnie-Voastre judecăți, următoarea plîngere:

Cunoașteți, D-le Ministru, starea de plîns în care au ajuns locuitorii Dobrogei. Atîtea delegații cîte s'au avut buna voință de a le primi, v'au arătat-o.

Recunoscîndu-ne dreptatea și milostivindu-vă, în cele din urmă, ați hotărît ca de îndată să dați un ajutor de 20% asupra pagubelor, sumă cu care nenorociții de noi să ne acoperim cele dintîi nevoi.

Mulțumindu-vă Domnule Ministru, atît Domniei Voastre cît și Inaltului Guvern pentru această dispoziție, care vine să dovedească grija ce purtați nenorociților de Dobrogeni, ne permitem totuși a vă face atenț că, pentru ca ajutorul dat să fie de un folos practic și să poată contribui în mod efectiv la refacerea gospodăriilor noastre, care făceau altă dată faia țării românești, el trebue să fie dat într'o măsură mai potrivită.

Proprietari mai toți de pămînt dela 20—25 hectare în sus, pagubele noastre orcît de modest și conștiincios prețuite, întrec cu mult suma de 20.000, ce ați fixat-o ca limită, iar ajutorul minim de 4000 lei ce ni s'ar acorda n'ar putea folosi pentru nimic la refacerea noastră nu întrucît cu acești bani nici poți pune pe brazdă nici măcar un plug cu doi boi.

Așa că toamna ne-ar apuca cu cîmpurile iar nearate și nesămănate, spre mîhnirea și ruina noastră desăvîrșită și nu mai puțin spre paguba țării și bucuria dușmanilor.

Convinși dar de dragostea și spiritul Domniei Voastre de dreptate, ne permitem a vă ruga să binevoiți a face ca scăderile ce ni se vor da, chiar dacă nu pot fi proporționale cu întreaga pagubă suferită de noi, cel puțin să atingă o sumă cu care să putem urni la toamnă roatul și munca noastră, spre mulțumirea noastră și spre fericirea țării.

(Urmează semnăturile locuitorilor).

SITUAȚIA DIN MĂCIN

Astă-zi, după trei ani de război, găsim arșit juvaer al Dobrogei de nord într'un hal de nedescris. Că în toată regiunea, casele sunt ruinate, curțile fără împrejmuiri; în special centrul este o ruină completă. Populația sărăcită și desorientată, iar ca o culme a nenorocului, anul acesta inundațiile au distrus munca și speranța depusă de toți în grădinele de zarzavaturi. — Măsurile publicate de guvern în privința ameliorărei populației de a-și reface gospodăriile trebuesc îndeplinite de urgență și organizate cu socotelă, pentru ca iarna ast-ă găsească pe nevoiași cu locuințele măcar în parte refăcute.

E drept că mijloacele de transport și cele financiare sunt grele, dar la 4500 suflete câte sunt azi în Măcin, Ministerul de culte trebue să facă toate sacrificiile necesare ca în timpul verei să se repare școale și biserica, căci altfel se ruinează cu desăvîrșire și cheltuelile mai târziu vor fi îndolte, iar copii, lipsiți de școală și credincioșii fără putință de a avea locaș de închinăciune.

De asemenea celelalte autorități trebue să se grăbească pentru refacerea și completarea localurilor, căci cu aceasta, nu numai că servicilile se organizează, dar și inițiativa particulară capătă curaj. În timpurile noastre toți trebue să se lepede de temperamentul nostru proverbial.

Ca stare economică, așteptăm salvare la noua recoltă. Partea durerosă este că unii din frunașii negoțului, descurajați de situația momentului, caută să se mute în alte centre pentru a-și continua profesiunea, lăsînd goluri apreciabile.

Din punct de vedere al gospodăriei comunale stăm tot așa de rău, căci e firesc ca la o populație sărăcită și cassa comunei să fie la fel, așa că nu se pot face îmbunătățiri imediate.

Aceasta este situația de azi, așa că pentru prosperitatea Măcinului, **este nevoe** — primele greutăți iminente — de îndeplinirea unui program urmărit cu tenacitate de toți acei care îi doresc binele, căci este păcat ca frumusețile și bogățiile hărăzite de natură să nu fie utilizate spre binele iuitorea. Pentru acei care nu cunosc Măcinul, voi încerca în câte-va cuvinte să-le descriu marele avantaje neutilizate; canalul Măcinului într'o parte, orașul pe partea dea'alul, iar de jur împrejur un semi-cerc de deșuri de granit și piatră în lungime cam de 15 km., în spatele căreia se întind păduri de diverse esențe.

Legătura cu Brăila, Galați, Tulcea, Babadag, este o are bine stabilită prin mai multe șosele.

Un adevărat pelerinaj elevilor, de care mulți streini s'ar amorezi și pe care Românii în timpul războiului l'au neglijat.

Singură familia Regală l'a vizitat aproape în fie-care an, făcînd și numeroase excursiuni în împrejurimi.

Dacă frunașii Măcinenei s'ar ocupa mai mult de gospodărie și ar fi uniți, lăsînd la o parte *parada de politicianism local și județean*, sunt convins că s'ar reuși în ridicarea economică și întrumusețarea acestui colț dobrogean.

Direcțiunea Navigațiunei Fluviale Romîne ar trebui să construiască la malul Dunărei o cît de modestă agenție, cu 1—2 săli de așteptare și un birou pentru funcționari, de oarece cuverle vaporului local produc venituri destul de frumoase, iar publicul care plătește e desmoșe, iar publicul care plătește e desmoșe, iar publicul care e nevoit de îndreptăți să ceară a nu fi ținut cu copii și bagajele în vînt, în ploae, ori soare, fără nici un adăpost.

Asemenea, instalarea definitivă ori a unui regiment — localitatea avînd toate avantajele: apă, aer curat și loc de exercițiu — ar da viață și avînt non orașului, neproducînd nici un prejudiciu în altă parte, poate făcînd chiar un bine, descongestionînd alt centru. E drept că pontonierii au locul lor de exercițiu la Măcin, însă cazărmile și reședința sunt la Brăila. În acest caz ar prinde curaj și proprietarii pentru a clădi și îmbunătăți imobilele, iar negustorii s'ar îngrăji altfel de îndestularea prevăzîlilor.

Executarea liniei ferate Măcin Babadag ar pune în valoare toate legăturile din această regiune, în plus marele avantaj economic general că s'ar lega cu Brăila și Galați și direct pe uscat cu Constanța, scurtînd-se drumul la Mare; iar în localitate exploatările de granit și vaolin, singurele în Romînia Mare, ar lua avîntul dorit de toți, mai ales azi cînd este atîta nevoe de material și sunt atîtea capitaluri cari îți caută plasament. Odată aceste în cute de executare, veniturile sigure ale comunei s'ar ridica treptat și cu aceasta cheltuiesc aducerei apei, clădirea unui spital, pavatul luminatul, s'ar realiza la timp prin împrumuturi garantate de Stat, scoțînd orașul din noroiul în care zace și din rușinea de a fi în urma multor orașe din județ.

Și câte alte deziderate de interes general ca: desvoltarea pescăriilor Statului, ernatecul vaporarelor și a șlepurilor, diguirea terenului inundabil etc; cari se pot înfăptui fără prea multe greutăți și pe care mă mărginesc numai a-le enunța deocamdată.

Găsi-vom oare mîna de oameni energici și muncitori, care să stăruie pe toate căile legale, pentru a convinge în fine, pe cei ce ne guvernează azi și pe cei ce ne vor guverna, ca *să dea viață acestei localități?* Să sperăm, căci vremurile filod noi, poate vom găsi și oameni noi.

Măcin, 5 Iunie 1919.

Farmacistul **M. Filipescu**

O ÎNTÂMPINARE

În legătură cu o scurtă informație apărută în ziarul nostru, cu privire la d. colonear Compa din Constanța, primim din partea unui prietem al nostru, demn de toată încrederea, următoarea întîmpinare:

„Într'un număr recent al „Dobrogei-June" am citit cîteva rînduri răutăcioase la adresa comisarului Compa dela noi. Buna noastră credință a fost desigur surprinsă. E foarte posibil—recunosc—ca un agent al ordinei publice, atunci cînd își exercită constituciosa ocupație îngrăși mereie—mai ales cînd el s'a înapoiat în Dobrogea în primele zile de după ocupațiunea bulgară—să producă oarecari nemulțumiri. Și aceasta trebue să fie „cazul" numitului comisar, pe care îl cunosc ca pe un funcționar al cinstei și al datoriei.

„Nemulțumirile de asemenea natură nu pot forma însă obiectul unei mustrări. Dimpotrivă."

Luăm act cu plăcere.

„Redacțiunea"

PRIMĂRIA ORAȘULUI MEDGEDIA

Publicație

Se publică spre cunoștința generală că marele bălciu (panair) anual care urmează a se deschide cu începere dela 15 30 Iunie a. c. stil nou, va fi instalat pe terenul din piața acestui oraș care de curînd a fost amenajat cu tot necesarul trebuincios.

Comercianții de prin alte orașe pot găsi la dispoziție prăvălii construite din scînduri și acoperite cu țăblă de zinc, astfel ca mărfurile aduse spre desfacere pot fi conservate în mod destul de sistematic.

Pentru vitele din orice specii ce se vor aduce spre vînzare proprietarii lor trebuesc să posede acte de proprietate și sănătate, cunoscîndu-se că pentru hrana acestor vite, comuna posedă un întins lăsu cu iarbă abundentă.

Primar, **A. Oancea.**

S. P. Mavrojanni

Aduce la cunoștința onoratei clientelei că depozitul din strada Marcu Aurelin, No. 12 este bine asortat cu vinuri de Odobești, țuică, dulce, cognac, rom, etc. care le oferă cu prețuri convenabile numai engros.

Asemenea posedă soluție pentru stropitul viilor.

INFORMAȚIUNI

În ziua de 5 c., cu ocazia sărbătorilor Rusaliilor, d. P. Șapira, președintele comunității israelite din Constanța, a ținut la templul din localitate o foarte aplaudată cuvîntare, în care, după ce a arătat toate sacrificiile suportate de co-religionari în actualul război, a conchis cerînd pentru supraviețuitori dreptate—dreptate deplină.

Cursurile școalelor din Dobrogea și Cadrilater, cari din cauza evenimentelor au fost deschise târziu, vor fi prelungite până la 30 Septembrie a. c. cu o întrerupere de o o lună de zile considerate ca vacanță de vară.

În numărul viitor vom face o expunere a activității comitetului înărcinat cu înființarea de cantine în județul Constanța, dînd și o notă de înaintarea cantității de alimente puse până acum la dispoziția acestui comitet de către comisiunea americană de aprovizionare.

Primim spre publicare în ultimul moment o dare de seamă a celui de al doilea bal dat la Medgidia, pe care din lipsă de spațiu o amînăm pentru numărul următor.

— De ce toate geamurile dela vagonul de cl. I spre Constanța sunt sparte?

— Pentruca pasagerii să se folosească de vagoanele de dormit ale Societății belgiene.

În legătură cu darea avanzurilor de 20% locuitorilor din Dobrogea, s'a expediat de către administrațiile financiare, perceptorilor respectivi, următorul ordin telegrafic:

„Formați și înaintați de urgență tablourile nominale pe comune. În dublu exemplar, dupăă declarațiile de despăgubiri, trecînd în comunele urbane pe cei cu pagube declarate până la 50.000 lei, iar în comunele rurale până la 20.000 lei. **Pentru fiecare dăunat veți trece numai pagubele de gospodărie, locuință, mica industrie și micul comerț. Veți exclude deci toate celelalte feluri de pagube.** *Tablourile vor fi semnate de primar, notar, preot, învățător și doi notabili. Excluderea se va face din suma declarată de 50.000 și 20.000 lei".*

D. Th. Zodic a fost înaintat inspector domenial cl. I, cu reședința la Buzorgie. Una din puținele avansări meritate.

S'au luat dispoziția ca banurile de rechiziții din jud. Constanța să fie achitate până la suma de 5000 lei.

În urma întreruperei comunicației la Boroea, o parte din negustori au încercat cu multe străduințe și chelnerii să transporte mărfurile în țară prin Oltenița. Aci au însă întîmpinat alte dificultăți de refavina.

Și guvernanții îmbie pe toate căile pe Dobrogeni cu... solicitudinea lor.!

CONSTANȚA

D-r W. Goldenberg

SPECIALIZAT LA BERLIN

Boli de femei, Sanite-urinare, Sifilis, Mamoș

Injecții intravenare cu cianuri de mercur și Neosalvarsan

Str. Remus Opreanu (Casele avocatul Bender)

D-șoara Lunny B. Davidesco-Petea

Vechea și cunoscuta casă de Mode (Pălării de Damă), s'a restabilit din nou în Constanța, — strada Carol, No. 17,— aducînd un frumos transport de pălării „Modele de Paris". Parfumerie franceză, pudre, farduri, prafuri și paste de dinți, puluri, etc.

Mănuși, Ciorapi, Bluze, Corsete, Galoane în perle și dantele pentru garnituri de rochii.

Perdele de Pluș și de rețea.

Primește reparațiuni de pălării.

Specialitate în pălării și Voillete de doliu.

Crepe de doliu. Voillete fine și moderne.

Anunciu

La firma Spiro I. Macri, Constanța, au sosit: Vinuri și Coniacuri, manufactură, șifon pentru lingerie, cămăși, pressoape, șiofe, precum și diferite articole de colonial cu prețuri convenabile.

D. Dr. Virgil Apostolescu, vechiul și cunoscutul specialist în genito-urinare s'a stabilit din nou la Constanța și și-a reluat consultațiunile în str. Gh. Cantacuzino.

Banca Sindicatului Agricol

CONSTANȚA

Societate anonimă. Capital lei 6.500.000 deplin vărsat.

Face orice operațiuni de bancă. Acordă avanzuri asupra mărfuri, cereale, etc.

Face tot felul de operațiuni și afaceri comerciale. Reprezintă rile. generale pentru asigurări de viață, incendiu, accidente și mărfuri a Societății Romîne, de asigurări generale «Generala»

Sediul Băncii Str. Prescari, No. 3

CONSTANȚA

LA CONSTANȚA S'a deschis VILLA VENEȚIA Str. REMUS OPREANU No. 8 vis-à vis de *Constanța-Palace* în cea mai splendidă poziție, cu vedere la Mare și confort modern.

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „SPERANȚA" STR. PĂTRAȘCU VODĂ No. 3

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman" Constanța